

Regelbunden tillsyn i Vemdalens skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Härjedalens kommun under hösten 2009 och besökt Vemdalens skola den 2–4 september 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 9 mars 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. I Vemdalens skola intervjuades rektorn, lärare, specialpedagog, kurator och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Vemdalens skola

Vemdalens skola	Antal elever
Förskoleklass	8
Grundskola	48

Källa: Skolans uppgifter

Vemdalens skola ligger mitt i byn Vemdalen mellan skidorterna Björnrike och Vemdalskalet. Skolan är nyrenoverad och tillbyggd med ljusa fina lokaler. Skolan inrymmer 56 elever i förskoleklass – grundskolans årskurs 6. Många elever åker skolskjuts till skolan från omkringliggande byar.

Vemdalens skola tillhör Hede rektorsområde som, förutom Vemdalens skola, består av Sonfjällsskolan i Hede (F-9), fritidshem i Vemdalen och Hede, förskolor i Hede och Vemdalen samt dagbarnvårdare i Vemhån.

Verksamheten vid Vemdalens skola leds av en rektor som är placerad vid Sonfjällsskolan i Hede där rektorsområdets andra rektor finns. Rektorn vid Vemdalens skola har även ansvar för förskoleverksamheten i Hede och Vemdalen samt dagbarnvårdarna i Vemhån.

Sonfjällsskolan och Vemdalens skola har ett tydligt samarbete inom många områden, bland annat i gemensamma dokument som kvalitetsredovisning och plan gällande kränkande behandling och diskriminering.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Det är såväl skoledningens, personalens som elevernas uppfattning att skolan erbjuder en bra undervisning som ger eleverna goda kunskaper. Eleverna från Vemdalens skola anses ha goda kunskaper när de kommer till årskurs 7–9 vid Sonfjällsskolan i Hede.

Vid de senast genomförda nationella ämnesproven i årskurs 5 nådde samtliga tolv elever målen i svenska, matematik och engelska. Under den senaste femårsperioden har resultaten varierat något, men i huvudsak har skolan uppvisat goda resultat. Flickorna har i allmänhet uppvisat bättre resultat än pojkarna. I ämnet svenska har dock resultaten enligt skolan under ett par år varit mindre bra.

Resultatredovisningen vid skolan i ämnen utöver matematik, svenska och engelska är begränsad varför det är svårt att bedöma resultaten i dessa ämnen.

Skolinspektionen bedömer att Vemdalens skola ger eleverna goda kunskaper som ger en bra grund för den fortsatta skolgången inom grundskolan, men att utvärderingen av skolans samlade resultat i alla ämnen behöver utvecklas.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Eleverna vid Vemdalens skola har individuella utvecklingsplaner där skriftliga omdömen ingår. Planerna innehåller dock i för begränsad omfattning beskrivningar av de insatser som behövs för att eleverna ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna behöver utvecklas för att bli det stöd för elevernas utveckling som de är avsedda att vara. För stöd i utformningen av individuella utvecklingsplaner, se Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

4 (12)

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, framgår att det för inriktningen av skolans arbete finns mål att sträva mot och mål att uppnå. Mål att uppnå anger vad eleverna minst ska ha uppnått när de lämnar skolan. Mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete och anger samtidigt en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Inspektionen visar att arbetet vid Vemdalens skola styrs av både mål att uppnå och mål att sträva mot. Det framgår dock att undervisningen i första hand inriktas mot mål att uppnå samt på resultaten i ämnena matematik, engelska och svenska. Rektor anser att det vid en F-6 -verksamhet är naturligt att i större utsträckning inrikta arbetet mot mål att uppnå. Skolinspektionen bedömer att arbetet vid Vemdalens skola i högre utsträckning bör inriktas mot mål att sträva mot. Skolan måste också tydligare arbeta mot målen i alla ämnen.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov
Bedömningspunkter**1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I skollagen föreskrivs att särskilt stöd ska ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Beslut om särskilt stöd fattas av rektorn. Av grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Eleverna vid Vemdalens skola har fått ökade möjligheter till stöd genom att de specialpedagogiska resurserna förbättrats. Alla elever med behov av stödåtgärder har också utarbetade åtgärdsprogram. Ansvar för utredande av stödbehov och upprättande av åtgärdsprogram ligger i huvudsak på arbetslaget. Rektors ansvarstagande i arbetet med särskilt stöd och framtagandet av åtgärdsprogram blir därmed inte tydligt. Skolinspektionen bedömer att rektor måste ta ett tydligare ansvar för arbetet med särskilt stöd för att säkerställa att författningarnas krav uppfylls.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I 14 a kap. skollagen anges att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolan kan upprätta en gemensam plan för arbetet mot kränkande behandling enligt skollagens krav och för arbetet mot diskriminering enligt diskrimineringslagen. Vemdalens skola har en plan som utgår ifrån lagstiftningen från den 1 januari 2009. Den uppfyller i huvudsak kraven enligt denna lagstiftning, även om det behöver tydliggöras vilka åtgärder som ska genomföras under året. Kunskapen hos eleverna om planen är bristfällig, trots att skolan uppger att man kontinuerligt informerar om planen till elever och föräldrar. Skolan kan heller inte tydligt visa hur eleverna görs delaktiga i arbetet med planen eller hur planen utvärderas. Skolinspektionen bedömer att Vemdalens skola måste utveckla sin plan mot kränkande behandling så att den innehåller en redogörelse för vilka insatser som ska påbörjas och genomföras under året, arbeta för att öka kunskapen hos eleverna om planen mot kränkande behandling och diskriminering, göra eleverna tydligt delaktiga i arbetet med planen samt på ett tydligare sätt genomföra utvärdering av densamma.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I den nationella timplanen anges det totalt garanterade antalet timmar som eleverna har rätt till under de nio åren i grundskolan. Där anges också hur många timmar undervisning eleverna minst ska ges i varje ämne.

Hede rektorsområde har till Skolinspektionen redovisat en timplan för de nio årens grundskoleutbildning. Rektorsområdets timplan har på ett tydligt sätt jämförts med den nationella timplanen. Trots att rektorsområdet på detta sätt har en tydlig bild av vilken omfattning utbildningen inom rektorsområdet har, samt den lagstadgade minsta garanterade undervisningstiden, får inte eleverna den undervisning de har rätt till. Sammanställningen visar att eleverna visserligen får betydligt mer undervisning än den minsta garanterade undervisningstiden om 6 665 timmar. Rektorsområdet erbjuder hela 6 800 timmar. Eleverna får dock för litet undervisningstid i ämnena hem- och konsumentkunskap, samhällsorienterande ämnen (SO) och i elevens val. Skolledningen inom rektorsområdet uppger att den lokala timplanen är gammal och att man inte observerat att den inte överensstämmer med den nationella timplanen.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste se över timplanen för att säkerställa att eleverna får den undervisning de har rätt till enligt den nationella timplanen.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska det för ledningen av utbildningen i skolorna finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen framgår att som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn för Vemdalens skola har även ansvaret för förskoleverksamheterna i Hede och Vemdalen samt för familjedaghem i Vemhån. Rektorn är placerad på

Sonfjällsskolan i Hede. Rektorn anser själv att hon lyckats skapa mer tid för sitt uppdrag som pedagogisk ledare för verksamheterna än tidigare och att hon klarar att hålla sig relativt förtrogen med verksamheten. Personalen uppger dock att det saknas tillräckligt med tid för att rektorn ska kunna hålla sig tillräckligt förtrogen med verksamheten och för att kunna vara en tydlig pedagogisk ledare i verksamheten.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett tydligare ansvar som pedagogisk ledare för verksamheten så att skolan kontinuerligt kan utveckla verksamheten mot de nationella målen.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iaktas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måloppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av läroplanen framgår att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt provas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder provas och utvecklas. Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas, samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Vemdalens skola bedriver ett kontinuerligt kvalitetsarbete som grund för utveckling av skolans verksamhet. Kvalitetsarbetet är dock fortfarande inte tillräckligt systematiskt för att på ett effektivt sätt kunna bilda en grund för skolans utvecklingsarbete. Till exempel är kunskapen om skolans samlade resultat inte tillräcklig. Lärarna följer i huvudsak upp elevernas resultat på individnivå, men resultaten sammanställs på skolnivå endast i ämnena matematik, svenska och engelska, där nationella ämnesprov genomförs. Rektorn anser också att skolans resultatbild behöver analyseras mer. Vemdalens skola har en lokal arbetsplan. Den är dock inte ett tydligt styrdokument för verksamheten, även om skolan i arbetsplanen har brutit ned läroplansmålen till lokala mål som diskuterats i verksamheten.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsarbetet måste utvecklas till att bli mer systematiskt för att bilda underlag för skolans utvecklingsarbete. Särskilt behöver uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat i alla ämnen förbättras.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. I kvalitetsredovisningen ska även uppföljning och utvärdering av planen mot kränkande behandling redovisas. Skolans kvalitetsredovisning ska utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska även ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Hede rektorsområde har valt att utarbeta en gemensam kvalitetsredovisning för samtliga verksamheter. I denna redovisning framkommer de enskilda verksamheternas resultat inte tydligt. Den har inte utarbetats under medverkan av elever, föräldrar eller övrig personal. Lärarna har dock deltagit i framtagandet. Personalen anser att arbetet med kvalitetsredovisningen är ett förbättringsområde på skolan. Kvalitetsredovisningen innehåller endast delvis en beskrivning av förutsättningarna för verksamheterna och vilka åtgärder som ska vidtas för att

12 (12)

uppnå en ökad måluppfyllelse. Redovisningen innehåller inte heller en tydlig utvärdering av planen mot kränkande behandling utan endast en beskrivning av vad som gjorts.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste utveckla sin kvalitetsredovisning så att den uppfyller författningarnas krav både vad gäller innehåll och framtagande. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning, se Skolverkets allmänna råd för kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18)

2009-12-09 Umeå

Stefan Persson

Kjell Holmberg